

Գ. ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻ

ՃԱՂԿԱՍՏԱՆ

891.99

Գ-42

ՀԱՂԿԱՍՏԱՆ

Գ. ՇԱՐԲ

960

01 JAN 2009

19 NOV 2011

891.99

9-42

Գ. ԳԵՂԱՐԲՈՒՆԻ

ՆՈՅՆ ՇԵՂԻՆԱԿԷՆ

ԾԱՂԿԱՍՏԱՆ Ա. ՇԱՐՔ (Արձակ քերթուածներ),
1924,.

ԾԱՂԿԱՍՏԱՆ Բ. ՇԱՐՔ (Արձակ քերթուածներ),
1926, Փր. 6

ԱՐԵՒՈՒՆ ՏԱԿ (Նորավիպակներ), 1927.

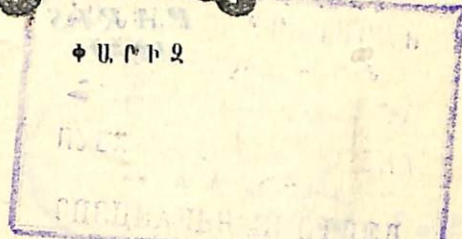
ԹՕՆԵՆԵԼԷՆ ՎԵՐՁ (Նորավէպ), 1928.

ԾԱՂԿԱՍՏԱՆ Գ. ՇԱՐՔ (Արձակ քերթուածներ)
1929 Փր. 10

ԾԱՂԿԱՍՏԱՆ

Գ. ՇԱՐՔ

2236
(9439)

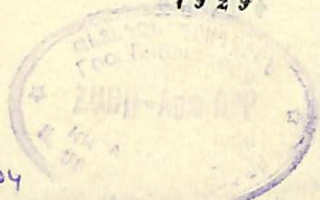
18 MAR 2013

25270

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Տպարան Յ. ԹԻՒՐԱՊԵԱՆ
227, Bld. Raspail
PARIS
1929

46863.64

ԲԱՐԵԿԱՄՈՒՇԻՍ, ՇԱՏ ՍԻՐՈՎ
ՈՒ ԱՆԹԱՌԱՄ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐՈՎ:

ԿԱՊՈՒՏԻԿՆԵՐ

«Ինչու և անունըդ ախտի շկարեմամ գրել ես
Եւ աշխարհի չը յայտնեմ թէ քեզ ինչպէ՛ս սիրեցի..
Նքեր վանկե՛րը անոր ես կը գուրցեմ գաղտնապէս
Եւ ան ամբողջ կը թըլի սիրոյ մատեան՝ մը ինձի...»

Վ. ԹԷՔԵԱՆ

Փարնան, ծաղկած դաշտերուն մէջ
տեսած կիներուս դաւող աչերէն շլացած՝
երբ սրնգեցի, սրնգէս ի վար դաշտերուն
վրայ սուտակներ, արեւակներ վաթեցան:

Բլբան մը լանջին, շուայտ համ-
բոյրով արբած՝ երբ սրնգեցի, ան մատուակ-
ուած, նռնավարդ գինէսկիհ մը դարձաւ:

Գիշերը, մութին ընծայուած մար-
մնի մը յայրատ թովջանքով շնոր՝ երբ
սրնգեցի, բովս բացուեցաւ աչի մը պտղած:

Ու օձերու պէս, վզիս փաթթուող
թեւերէ արբշխո՛ւ՝ երբ սրնդեցի, անոնք
մարգարտէ մանեակի նման շլիքէս կախ-
ուեցան:

Բայց, առտու մ'ամրան, երբ որ ես
գտայ՝ ճմակն ոստոստող եղնիկի նման
սիրտդ կուսական, արեւով լեցան սրտիս
անդերը խոպան:

Եւ Հիմայ լճափը նստած երբ կը
փչեմ սրինգս դալար, արեւապար ջուրե-
րուն վրայ կը ծաղկի սիրագեղ երգս, պատ-
կերովդ չքնադ:

Ն Ա Խ Ե Ր Գ Ա Ն Ք

«Սիրոյ նոյն ցանկութիւնն է որ կը վարէ,
Նրգերն՝ ծաղկած սատրիկն վրայի սոխալներուն,
Ջուրին մ'էջ ծփացող գորտերուն կախշը:»

Հարոնական բանաստեղծութիւն.

Ս Ր Ի Ն Գ Ս

Բողբոջուն բարունակ մը ծիրանի,
ճաղկածուի մը մէջ ինկած:

Փթթուն ծաղիկներ արփուն կը բու-
րեն շուրջը:

Խենդեցած թիթեռնիկ մը երվնա-
թե կը թռչտի բարունակին վրայ բողբոջէ
բողբոջ:

Եւ առուակը խոխոջելով կը վազէ
քովէն ուղղելով ածուն:

Ե Ր Գ Ս

Քուրաստաններուն մէջ ոստոստող
սիւզը գարունի՝ որուն քամակն են հեծեր
բոյրերը փթթած ծաղիկներուն և արեւն
այ վարսերովը կը շոյէ՝ շփացած աղուն
դէմքը թոյրապերճ:

Առուակը կը քալեցնէ իր սահող
հայելին, ամանելով հեաը անդէ անդ, պատ-
կերն իրարու փարած դոյզի մը՝ երխա-
սարդ:

Քիչ անդին, բաժակ մը զիւրաբեկ:

լեցուն կարմիր զինիով:

Խոշոր նուռ մը, ճաթած հասու-
նութենէն:

Եւ լուսնին դէմքն արծաթածեփ, ու
խորշահար ծաղիկներ որ կ'երթան անդարձ,
առուակն ի վար՝

Ս Ի Ր Ո Ւ Հ Ի Ս

Սմբույներու փունջ մը բուրեան՝
դոյզ մը շահալրակ անոր մէջ, և կակաջ
մը բոսորափթիթ, դրուած յախճապակիէ
նկարէն թաղարի մը վրայ:

Եւ ես, մեղու մը թոյրահամայ որ
կ'ոստոստէ անոր վրայ:

ԱՌԱՋԻՆ ԱԺՈՒ

Գ Ա Ղ Տ Ն Ի Ք Ս

Առանձնացած մայրիներուն ստուերին
տակ, աչերս փակ, ես խոստովանեցայ ինք-
զինքիս սիրելս քեզ, և այնքան մեղծ էին
բառերս, որ հազիւ կը համեւէին ականջիս՝

Լուսնակն ամէն ուրեք սակայն հե-
տեւեր էր ինձ, լսեց ու պատմեց բոլորին՝

Եւ երբ այսօր փչեցի սրինգս, իր
առաջին երգն եղաւ ան, ու ոչ թէ միայն

դու ծանօթ ես Հիմայ տարփագին սիրոյս,
այ սմէնը՝

Ձէ, բանաստեղծը ոչ մէկ զաղտնիք
ունի:

ԱՆՁՐԵԻՐ

Ամբան անձրեւը տեղատարափ, թըր-
ջեց դաշտերը սոկուն, եւ արաերուն շա-
ւիղներէն քալած պահուս թաց հողի շեր-
տերով կը բեռնաւորուին ոտներս:

Ամառ է: Տեղատարափ անձրեւին կը
յաջորդէ սոթակէց արև մը, և սոկեծիը
անդերը գատող արահետներուն կանաչը կը
բացուի նորէն՝

Ծիրանի հողը կը բուրէ հէշտա-

բորբ, կապտաթեւ շերեւազիներ կը սա-
ւառնին միջոցին մէջ, խխունջները թաց
հողին վրայ ելած են գծել իրենց արծաթէ
ճամբան,

Իսկ ես զինով դաշտերուն արեւով
կեցած կը կանչեմ քեզ՝ սիրուհիս, եկուր,
ամբան անձրեւը սիրազրգիւ շունչ մը
ունի ու հողը բոց մը որ կ'արբեցնէ զիս:

64

46863-

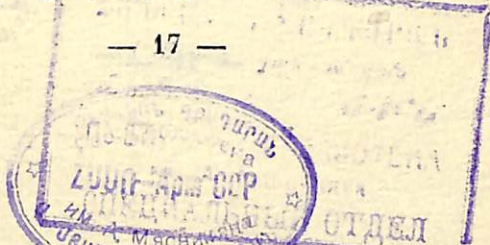
2836
2439

Կ Ե Ն Դ Ա Ն Ո Ւ Յ Ի Ի Ն

Վերջալոյսի արեւուն տակ, նստած
լճափին մայրիննրուն շուքը, կը սրնգեմ ու
կը դիտեմ հորիզոնը որ կակաջներու դաշ-
տի մը պէս կը բոցոտի:

Հազար ստուերներ մեղմ մեղմ եր-
գերով պարի կ'ելլեն շուրջս, և ես կը կոր-
սընցնեմ պատկերս լճին հայելիին վրայ:

Մայրիննրուն թեւերը կը սկսին ի-
րենց բեհէնը սրսկել վրաս, տակաւ ածու-

ներուն ծաղիկները կը ձուլուին մարդին
կանաչին:

Երգս կը հոսի նորահաս զիշերի
աղջամուղջին մէջ: Եւ կ'անցնի մօտէս,
անշշուկ քայլերով վարդի պէս փթթած,
պատկերդ ժպտադէմ: Ու կը կանչեմ՝

"Մերուն աղջիկ, նաշխուն աղջիկ,
օրուհիս, մութն է իջեր դաշտն ու սա-
րեր, ծաղիկի բոյր, թռչունի սոյն ալ չի
կան, զաֆուր բոյրովդ, անուշ երգովդ, ին-
ժի եկուր, օրրոյն եկուր. . ."

Եկուր. . . եկուր. . .

Մ Ե Ն Ք

Լուսնին տակ, սիրտս ծաղիկ մըն է
ցայգալիթիթ, ու վրան կը թրթռայ սէրը
երփնաթոյր:

Մենք զրացիներ ենք քեզ հետ և
մեզ իրարմէ զատող ցանկապատը ցած է
ու խարխուլ, ձեռք ձեռքի, քանդենք:

Միեւնոյն աղբիւրէն կ'առնենք մեր
ջուրը, դու ցորեկը կ'երթաս լեցնել կուժդ՝
իսկ ես զիշերը: Փոխենք ժամը, միասին

երթանք զովացնել ձեր ամառնակէզ շըրթ-
ները:

Մէկ սարի վրայ կը տանինք ա-
րածել ձեր գառները, դու քոյլնտի նեղ ու
երկայն շաւիղներէ կ'երթաս, ես շխտակ
պողոտայէն, կարճ, արեւոտ: Մեր արօտա-
տեղին նոյնն է, միայն ճամբաներն են
տարբեր, ե'կ, միաւորենք մեր ուղղին:

Ա Ղ Բ Ի Ի Ր Ի Ն Ք Ո Վ

Ամբան տաքով նստած ես աղբիւ-
րին քով եւ աւազանին հայելին նկարեր
է պատկերդ:

Որո՞ւ կը սպասես:

Ես սիրավառ, ծարաւ, սափորս լե-
ցընել եկայ:

Ինչո՞ւ չես թողներ:

Աղբիւրն անդադար կը հոսի յստակ:
Փնտռածդ ի՞նչ է աւազանին վճիտ

Ջրերուն մէջ:

Որոնուսներովդ պղտորեցիր Հայե-
լին ջինջ, կորուսիր պատկերդ ալ, կը լսե՛ս.
ու ալեակները կը ծիծաղին վրադ:

Կը Հոսի աղբիւրն անխոնջ:

Կը խուսի արեւը մեղմէ, քիչ վերջ
լուսնակն ալ պիտի գայ Հեզնել մենու-
թիւնդ, եւ դու պիտի մսիս մութ գիշերին մէջ:

Որո՞ւ կը սպասես:

Ի՞նչ է փնտռածդ:

Աղբիւրին քով եկայ ծարաւ, սի-
րավառ ու երգեր կը սրնգեմ քեզ Համար:

Ինչո՞ւ կը շրջես դէմքդ:

Ինչո՞ւ չես թողուր լեցնել սալորս:

ԱՄԵՆԱԿԱՐՈՂԸ

Ի գուր կը ծածկես դէմքդ՝ Հեռուն:
Ես կը տեսնեմ քեզ իրիկնամուտի
պահուն երբ հորիզոնը կը բռնկի հրդեհ-
ուած արեւուն բոցերէն:

Ո՞ւր կը փախիս ինէ, չար աղջիկ:
Կը բռնեմ անառակ մատներովս քեզ, ու կը
խաղամ ճերմակ ձեռներուդ հետ:

Աշխատանքի պահուն շուկայի ժը-

խորին մէջ կը սրբեմ փոշեթաթաւ ճակ-
տիս քրտինքը մագերովդ մաքուր:

Եւ արշալույսին, երբ արեւը ոսկե-
ձառ կը վերցնէ քօղը գիշերին, կազուր-
լած կը մօտենամ քեզ ու կը քրքրեմ սիրտդ
քնքուշ:

Ուսած եմ՝ ամէն հովի բանալ
սիրտս: Դիտել թուխ աչերդ ծաղկի մը վը-
րայ, շրթներս դնել շրթներուդ՝ զինէսկիհի
մը շրթներուն:

Ես երջանիկ ըլլալու արուեստն ունիմ:

Հ Պ Ա Ր Տ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Գլխաբաց, մենակ կը սրնգեմ գիշե-
րին մէջ մութ ու լուռ: Երգերս ժպտածիր
կը պարեն շուրջս հոլաթիւ:

Եւ ես կը լսեմ ժօտէն դօղանջը
զարդոսկիներուդ, բայց չեմ գար առաջ բա-
ւերով անուշ, ու ողորմահայց:

Ամառ է, ես ալ ծարուած երգե-
լէն մենակ:

Լեցուն սափորն ուսդ, կը տեսնեմ

անցնիլդ յամրաքայլ: չեմ ձայներ սա-
կայն, չեմ կեցներ քեզ եւ ցամքած բա-
ժակս կարկառեր:

Կը լսես դու ալ երգս արբուն, կը
նայիս ժպտովդ օծուն սրինգէս ի վար վա-
թող կապուտիկներուն բիլ:

Եւ չես կենար:

Չես առներ սափորն ուսէդ վար, կը
շառագնիս թէեւ, ու կը զողողան ոտներդ
կապուտիկներուս վրայ՝ կոխելով անցած
պահուլ:

Ը Ն Դ Վ Զ Ո Ւ Մ

Ես հիմայ լուսնին տակ նստած մի-
նակ կը սրսփամ ու կը շարժեմ պատկերդ
ափիս մէջ, կը փորձուիմ ալ նետել հե-
ռուն, փշրել:

Կը նճանիմ մանուկի մը որ գուր-
գուրացած պուպրիկին լուռթնէն ընդ-
վըզած՝ կը դարնէ քարին, կը ջախջախէ՝
յետոյ փշուրներուն վրայ անոր լալու հա-
մար ցաւագնորէն:

Որքան աղերսող էին աչերս երբ
կարկառեցի ձեռքս, դիտեցիր, ու չբռնե-
ցիր:

Երկար երկար խօսեցայ, սիրազեղ
էին բառերս, ունկնդրեցիր հաճաչքով, բայց
չսպասասխանեցիր:

Ս Ի Ր Տ Ը

Եթէ գիշերին լուռ պահուն, սիրտդ
մըրկի սիրաբողբոջ երազներով, եւ որսալ
ուզես երազդ անուշակ, այգիս եկուր:

Ածուներս հարուստ են երփնա-
թույր ծաղիկներով: Խնձորենին այգիլիս պլա-
ղած, ու ցայտաղբիւրը պաղպաջուն, մշտա-
հոս:

Մի ծոռնար այգիս, սիրուհիս, երբ
սիրակարկաջ երազդ ունենալ ուզես:

Երբ խնճոցիդ համար պէտք ունենաս գուսանի մը նուագին, հիւղակս եկուր:

Նստած, պարերգներ կը դաշնակեմ դուարթաչու, և ժպիտն ու ծիծաղը հոն կը պարեն հոլաթեւ:

Տիրուհի, խնճոցիդ համար գուսանի մը երբ կարօտիս, կանչէ՛ պիս ու պարերգներս դաշնաքայլ:

Թէ որ յոգնաճարակ ցամքիս գիշերուան խաղերէն, և մարմինդ արշարոյսի անդորը պաղատի, դարտափս եկուր:

Մշտադպար սօսիներս յաւերժական, մարզին վրայ կը փռեն իրենց շու-

քը զովաշոնւչ, ու սիրագործ սրինգէն երգը կը հոսի անխտիր:

Յիշէ, բարեկամուհիս, պարտասած անդամներդ կաղզուրելու համար՝ խաղաղութիւնը դարատափիս:

Իսկ թէ որ լքուիս, լորձունքովն ազտոտ գինովի մը անցորդ, և որոնես ապաստան մը պաշտպանելու համար քեզ խթող աչերէ չար, մի ամչնար. քոյր իմ, ինձի եկուր:

Բագուկներս, գուրգուրանքով պիտի սեղմեն քեզ նորէն կրճքիս ու սիրտս, անժլատ, պարուրէ պիտի քեզ սիրով:

Երբ ճարձնոյդ համար ապաստան,
եւ մաքրութիւնը կրկին ուզես, չիշէ սիրտս
որ չմոռցաւ քեզ, քոյր իմ, սրտիս եկուր:

Բ Լ ՈՒՐ Ն Ի Վ Ե Ր

Կատարը՝ նոճիներուն տակ, մար-
զին վրայ բերենք սիրվար պառկած եմ:

Բլուրը զմրուխտի հատիկ մըն է
խոշոր:

Որթերը՝ չակինթ ու արեւակ կոյզ
կոյզ օղերով պճնուած պարմանուհիներ,
թեւ թեւի տուած պարելէն կը բարձրանա-
լին բլուրն ի վեր:

Եւ խնձորենիները՝ կեցած հասած

Հարսներ են բարի որ կ'երկարեն Հաճութեամբ շառագունած այտերնին պապական շրթներու:

Ես երգելով, քրտնելով բարձրացայ: Եւ Հոս մատներս մինչ քովս փթթած կապուտիկի մը Հետ կը լսողան, կը զուարճանայ մազերովս իր անպարփակ ձեռներով՝ Հովը:

Այդ բլրան կատարէն էր որ նռնափարդի մը նման ծաղկեցաւ արեւը: Նոյն նազանուտ քայլերով տակաւ բարձրացաւ, եւ ես տեսայ արիւնթաթաւ իննալն իր:

Կը մտածեմ՝ բարձրացած է Հայրս ալ օր մը այս բլուրն ի վեր, պոկելով ծաղիկ:

Ծաղիկ ի ձեռին՝ դիտած բարձրէն արեւամուտը բոցանուտ, լուսարբշիւ լուսնածագը, եւ չեն երգեր քայլերն այլեւս:

Իսկ ես իր գուակը՝ պլտի գամ դիտել կրկին բոլոր ասոնք գոր կ'երգեմ այսօր:

ԵՐԿՐՈՐԴ ԱԺՈՒ

ԵՐԳԵՆՔ

Կ'երգեմ, եւ աշունի միգամած, անժըպիտ ցորեկը, կը դառնայ ինձ ծաղկածու մը արփաւէտ:

Համբոյրը սիրուհիիս, երգի մը կը փոխուի շրթներուս վրայ եւ պատկերը ջերմիկ փթթուն ու թարմագեղ կը մնայ թեւրուս մէջ:

Փայփայէ գլուխս, ձեռներդ թող սահին մաղբրուս վրայ, դարունի ցայգասիւքին

պէս բուրեան եւ աչերուդ մեղուշ լոյսովը՝
լեցուր սիրտս արեւով:

Մի ուշանար, չեն դանդաղիր օրերը և
սիրտս դեռ լի է աւիւնով, ու շրթներս ժիր,
խսկ դու, աշունի այս ցուրտ օրերուն մէջ
կը փայլիս գարնային թռչրերով:

Երգենք սիրուհիս, այսպէս, մեր միա-
ցած շրթներով՝ «երիտասարդութիւնը սի-
րակարկաջ մեղեդի է եւ մենք երիտասարդ-
ներ ենք արբշիւ երազներով, արեւներու
սիրահար»:

Հ Ա Ն Դ Ի Պ Ո Ւ Մ Ն Ե Ր Ս

Այգիին ճամբան իրեն առաջի ան-
գամ հանդիպելուս, նուէր ստացայ հասուն
նուռ մը՝ «Առ ըսաւ եղբօր մը պէս», եւ որ
դիս աշխարհի ամենահարուստը ըրաւ:

Արեւամուտ մը յետոյ, երկրորդ պա-
տահելուս էր, անուշ բառերով մօտեցայ
իրեն, եւ իր լուռ մէկ վայրկեանին զողջայ
համբոյր մը շրթներէն՝ «Զար, անառակ
ստահակ մըն ես դու, կակազեց կարմրած,

ի՞նչ ըրիր", բայց անուշն անոնց, բուրեան
ժութի պէս ամբողջ երեք օր ինքնագոհ ու
հպարտ որոճացի:

Իսկ երեք օր վերջ առտու մըն էր ա-
րեւոտ երբ ես գացի զինքը գտնել, բոլոր
այգին գրաւեցի, եւ անով կարծես տէրը
դարձայ լման աշխարհի:

ՆՈՒԷՐԸ

Շրջազգեստը պճ՛նելու համար տուի
ծաղկահիւս գօտի մը կապուած անեմոնե-
րով ու կապուտիկներով. ան երագս, սէրս
կը կապէ իր նորահաս կնութեան:

Հետը չեմ խօսիր:

Մեղմօրէն կը բռնեմ մատներուն ծայ-
րէն: Մեր աչերը կը սուղուին իրարու մէջ
ու երիտասարդ սրտերնիս կ'ընդելուզուին:

Մեր քայլերը կը սահին առաջ: Նէ
ինձ կը նայի գոհունակութեամբ, լուռ,
մինչ ես կը թափառիմ աջ ու ձախ կայտ-
ռելով ոստէ ոստ, երգելով բոլոր անոնք որ
կան առատօրէն իր պողպատեայ ձայնին մէջ:

Եւ խնձոյքի պահուն, մենք, խուսա-
փող ժամերը համրողներէն չենք:

Ե Ր Գ Ի Ս Ղ Ե Տ

Ձեռներն առած ձեռներուս մէջ, նըս-
տած սիրուհիիս քով կը թրջեմ շրթներս
շրթներէն որ հասած նուռի մը պէս ի-
րենց մեղրը կը ծորեն պապական բերնիս
մէջ:

Հաղար ձայներ կը խոնուին ականջ-
ներուս մէջ, անթիւ թուրեր կ'ողողեն աչքես
ու բոյր մը կայ քրքուրուն որ կը պարուրէ
մարմինս, կը զգլխէ զիս:

Անհուն հեշտանքով կը փչեմ սրինգս
սիրավառ ու լուսնին տակ՝ երգ ճը կը
դառնայ աչերն անոր լուսածոր, սիրով յա-
ռած աչերուս:

Մեղեղի՛ ճը կ'ըլլայ ձայնը սիրակար-
կաջ, դալալուրդ քովս:

Շէրի՛ ճը կը փոխուին այտերը, եւ տաղ
ճը անվերջ՝ բերանը անոր, որմէ կը սիրեմ
սրարբիլ ու քաղցրացնել օրերս:

Եւ երբ կը նայի՛մ, անչափ պերճան-
քով հոսող երգերուս՝ կը ծաղկի լուին դէմս
սիրազեղ պատկերը միշտ սիրահայեաց.
կը բանամ թեւերս անհուն ըղձանքով, ինք-
նակորոյս սեղմելու համար զայն չաւխտենս-
րէն կըճքիս վրայ, ու երազներուս:

Ճ Ա Մ Բ Ա Ն

Յայգաշաղով թաց հողին վրայ ծաղ-
կած հետքերն ոտներուն, կարդալով բառ
առ բառ կը համեմ երիտասարդ սիրու-
հիլիս:

Նստած քովը արփուն կը սրնգեմ ի-
րեն՝ «Երիտասարդութիւնը ունի արեւազեղ
միրզեր ու ծաղիկներ արգասաւոր...»:

Յետոյ, ձեռքէն բռնած. «Այսպէս,

Չերմին համբույրներէն սիրաբողբոջ սրտե-
րուն, որքան աղուոր հաճոյքներ կը ձլին
արփանուէր:»

ԱՐԵՒՈՒՆ ՏԱԿ

Մերը շռայլօրէն լեցուցած է օրը
Լոյսը կ'ողողէ ճամբաները ձթին ու լճին
վճիտ հայելիին վրայ կը խաղան ստուեր-
ները նաւող ամպերուն:

Մենք կը քալենք արեւուն տակ ճա-
կատ առ ճակատ եւ ան կը փայփայէ մեր
զուլաները, իր շունչով կ'ոսկեզօծէ մեզ:

Անուշ է արեւը, եւ ըղձալի աշնան
մէջ՝ Ու ան ողողած է մեր աչիւրը, սրտեր-
նիս լեցուցած:

Հ Ո Ղ Ի Ն Պ Ա Տ Գ Ա Մ Ը

Լճափը եզերող ծառուղին կը ճնմենք:
Բարձրընթաց ծառուղին կը շրջանակէ
կղզին ու լիճը կուգայ լիզել քարէ պա-
տերն անոր:

Կապուտիկներու դաշտի մը պէս լիճը
կը վէտովէտի, եւ արեւամուտի արեւուն ե-
րանգները կը կաթկըթին յարագունափոխ
հորիզոնէն վար:

Ոչ ոք կը լրտեսէր մեզ:

Կղզիին սօսիները մեզմ սօսափիւնով

ինջնող խաւարին մէջ կը փափսային հողին
պատգամը ապրողներուն, հասնող գիշերին
համար:

Ծառի մը բունին քով իրարու կրթնած
կեցանք:

Հարաւային քամիին խոնաւ շունչով
թեւ առնող մազերս կը խառնուէին սիրու-
հիիս վարսերուն երբ արեւը ծածկեց իր
արիւնլուայ դէմքը միշտ աւելի մեղի մօ-
տեցող հորիզոնին ետին:

Ու նոյն սօսիներուն պատգամող սօ-
սափիւնին տակ, վերջալուսի խարխափող
լոյսերով տակաւ լրթացող ջուրերուն հա-

յելիին մէջ էր որ երեւցաւ մեր մօտեցող
շրթներուն աղերսը. յեղակարծ շարժումով
մը թեւերուս մէջ առի անոր սիրապաղատ
իրանը:

Գարձեալ նոյն ասիին էր որ ծագող
լիալուսնին շողերովն արծաթագօծ ջուրե-
րուն վրայ տեսայ սիրուհիիս շառագունած
այտերը, հաճոյքէն սարսուացող աչերը կը
ժպտէին գոհունակութեամբ:

ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ ԳԻՇԵՐԻՆ ՄԷՋ

Կը քալենք:

Ճամբան ոլորապտոյտ կը հոսի պար-
տէզներու մէջէն: Կը չորղի դուրս երկա-
թացանկերէն ու մեզ կը դիմաւորէ ամէն
քայլի բոլոր փթթած վարդերուն:

Լուսնի լոյսով նկարուած մեր շուքերը
թեւ թեւի կը քալեն առջեւէն, ցուցնելով
շարժապատկերները մեր շարժումներուն:

Լուռ ենք:

Ու մեր այս լուսթիւնը կ'ըսէ բոլոր
անոնք զոր պիտի չկրնան բացատրել բա-
ռերը :

Քողցուած պտուղի մը նման գաղտա-
դողի շրթներս կը դնեմ շրթներուն, կեցած
ճամբուն վրայ, միշտ անհանգիստ, եւ ու-
շաղիւր ամէն շշուկի, շարժումի, թէեւ
կորուսած եմ արդէն տեսողութիւնէս պատ-
կերը մեր գիրկընդխառնուած շուքերուն:

Հ Ա Մ Բ Ո Յ Ի Ը

Լճափը, լուսնին տակ մայրիի մը կող-
քին ընկողմանած եմ գոհունակ սիրուհիս
համբոյրին բոցը շրթներուս վրայ, անոր
քաղցրը պարուրած է բոլոր Լուսթիւնս:

Ակամայ կը մտածեմ իր վրայ, պատ-
կերը կը փթթի դէմս գեղաթոյր, ու անու-
շովն օծուած շրթներէս կը ծորին հիաս-
քանչ հրդեր:

Բիւզանդիոնի ափին վրայ էր որ

Ճաղկեցաւ ճաղիկն այս քնքշենի:

Իր առաջին ուսուցիչները եղան սի-
զախուի նոճիները վէս, Վոսփորի ճապուկ
իրանը գեղապաճոյճ, ու իր սիրատարի,
աստղագարդ երկնքին գիշերները կապտա-
ծիր՝ առաջնորդեցին անոր երազներն:

Արեւելքի լուսառատ արեւը իր շողե-
րով ողողեց աչերն, եւ համբոյրներովը
ջերմին ուռճացուց դաջն, լեցուց սիրտը
տաք ու անուշ սիրով:

Եւ ես որ հիմայ իր համբոյրը կը
չիշեմ, լուանի լոյսով կը տեսնեմ, լճին
հայելիին մէջ շրթներու կարմրիլը կրկին,
աչերս կը պճլտան սիրավառ ու կ'արձա-
զանգեն ցայգէն այգ երգերս:

Հ Ա Մ Բ Ո Յ Ր Ի Պ Ա Շ Ո Ւ Ն

Երբ նէ կը մօտենայ, տաք բուրապանգ
սիւզի մը նման շունչը կուգայ թրթռալ
շրթներուս, այտերուս, աչերուս վրայ եւ
կը ցնցուին մազերը ճակտիս:

Իսկ երբ կը դնէ շրթները քնքշօրէն,
շրթներուս մէջ կը զգամ քաղցրութիւնը
լման գարունի մը:

Այտերը կը շառագունին խնձորավար-
դերու նման, աչերէն կը հոսի ժպիտը
զակութեամբ, շրթները կարմրած կ'ըլան

ինչպէս կեռաները եւ կը սկսի բուրի սարսուռն ճարձինը թեւերու մէջ լիաբաց վարդի մը պէս:

Մեղկ ջերմութիւն մը կը ծաւալի ամբողջ մարմնոյ մէջ, կը պրկուին ջիղերս եւ կը բզզան մեղուներու նման. իր ձայնը կը հնչէ անդերուն մէջ ուտոստող արտոյտին դայլայլիկին հանգունակ: Մարձինը կուրծքիս վրայ կը ծփայ լոյսի շերտի մը նման ու թարմագեղ մտերը ջերմիկ կը հալին ձեռներու մէջ, մինչեւ զլիսահակ սիրանուող իչնալը:

Եւ այդ պահուն մինչ ես լիակուշտ առիւծի մը նման երախաբաց տարածուած

կ'ըլլամ արեւուն տակ, նէ կը նմանի վերաւոր եղնիկի մը ինկած մէկ կողին եւ որուն կիսախուփ աչերը սեւեռուած կը թնան վրաս:

Ս Ի Ր Ո Յ Զ Ր Ճ Ո Ւ Ա Ն Ք

Գիշեր է:

Նստած ենք գրկուած կղզիին հեռա-
ւոր լուռ ու ամայի ափը, եւ լուսնակն է
որ միայն քրոջ մը պէս բարի, կը դիտէ
ժպտելով մեր շարժումները սիրաթեւ, հայ-
եացները մթին:

Յայգասիւզը իր գով ու անուշ շնչով
կը կազդուրէ մեզ եւ մեր շարժումները կը
հոսին կ'ընդելուզուին իրարու:

Եւ ես հիմայ երբ կը նայիմ իր մեղ-
րաթույր աչերուն, Բիւզանդական սիրահա-
լով, ջերմ գիշերներս լուսնազարդ, կ'անցնին
դէմէս ժպտելէն:

Երթներուս մէջ, հասած նուռի պէս
քամուող շրթները կը պարպեն բրբձնաբոյր
քաղցրութիւնն Արեւելքի:

Շարժումներովը սիրակաթ՝ կը պճնէ
զիս ջերմութիւնովն աշխարհի գանձերուն:

Իսկ շունչը՝ չեմ կրնար չչիշել հրա-
պոյրն անոր, նայիրիի ճաղկաստաններէն
թեւ առնող անթառամներուն բոյրին նման
կը հարստացնէ զիս անսպառ, եւ ես ա-
կամայ, անխտիր կը ժպտիմ բոլորին, բո-
լորին:

ԳՐԿԱՆՔ

Կը բռնեմ երկու ձեռներով զանգրահեր զլուխը, ու շրթներս զրաժ բերնին կը մնամ անյագուրդ:

Մենք կը նմանինք իրարու գիրկ վազող կայտառ գարնանային առուակներու և մեր տերլան կը նեղնայ անտեսանելի բլլալու չափ, աշնքան բուռն տենչով սեղմուած կ'ըլլանք իրարու:

Համբուրի մը Համար ճամբայ երանք:

Արշալոյսը կը բացուի, նոր է որ կը բաժնուինք իրարմէ:

Եւ ոչ ոք պիտի զիանայ գեղեցկութիւնն ու հարստութիւնը բոլոր այն գանձերուն, որոնց ես աղքատ թափառական սրնգահար մը, պարտեզի մը կանաչ անկիւնը, անձանթ ծառերու հովանիին տակ տիրացայ այս զիշեր:

Բ Ա Ժ Ա Կ Բ Ա Ժ Ա Կ Ի

Ամառ է, եւ լռութիւնը գիշերուայ
ծաղկաստան մըն է բացուած երիտասարդ
շրթներուն դիմաց մեր, ու ամայութիւնը
հեռուի պտղաստան մը յարաշարժ մատնե-
րուս համար:

Մօտակայ ծաղկոցներէն հասնող բոյ-
րաբարձ սիւզը իր թեւերով կը փայփայէ
մեր քրտնած սիրախոնջ անդամները:

Կայտուող ջուրերուն մեղեղին կը խառ-

նուի մեր բառերուն, կայծոռիկներ լուս-
անձրեւ մը կը կայլակեն, մինչ լուսնակը
սաղարթի մը ճեղքուածքէն կը նետէ մեր
վրայ արծաթէ քօղ մը ժանեկագարդ:

Բաժակը բաժակին, սրտագուարձ երգը
երգին ու մեր թեւերը շաղամաթուած իրա-
րու կ'անցընենք կղզիին ամառ գիշերը
պայծառ ու պտղաուատ:

Բ Ա Ւ Ո Ւ Մ Է Ն Վ Ե Ր Ձ

Կը լռենք, ինչպէս կը լռեն բոլոր ա-
նոնք որ իրենց ուժղին բախումով պահ մը
կը լեցընեն միջոցը:

Բայց մեր բախումէն կրակ չժայթ-
քեց: Ոչ ալ շաչին մը լսուեցաւ: Արին
չհոսեցաւ, եւ մեզմէ մին չփշրուեցաւ:

Ցաւալին, ոչ ոք ինկաւ կամ բարձ-
րացաւ:

Դարձեալ իմ սիրտս սիրով լի մնաց
ու իր աչերը կրկին սիրազեղ են:

Կը քալենք արեւուն տակ, եւ ոչ ոք
կը տեսնէ ան որ ալ պակսած է մեզմէ:

ԵՐՐՈՐԴ ԱԹՈՒ

ԸՆԴՄԻՋՈՒՄ

Կը սպասեմ անհամբեր սիրուհիիս
գալուն, եւ կը ծեծեմ գաւազանովս ոտքս,
կրկնելով ես ինձի բոլոր անոնք զոր կ'ուզեմ
ըսել իրեն:

Եւ երբ կուգայ, մեր խօսակցութեան
կէսին՝ մինչ դեռ շատ մը ըսելիքներ ունիմ,
լուսնակը կռնակ կը դարձնէ, ամէն քար
լեզու կ'ելլէ ու բոլորը կը դիտեն մեզ:

Կը բաժնուինք իրարմէ:

Ձէ՛, պիտի չթողուն երբեք որ սիրահար մը ըսէ սիրածին ամէն անոնք որ ունի :

Բոլորը, նախանձով լարուած են եւ ոչ մէկ սիրահար կրցաւ ուզածը ունենալ ամբողջութեամբ :

Պ Ա Տ Ր Ա Ն Ք

Լուսնալոյսին, դուրսը, գարնանային լուռ գիշերին մէջ Կրնգած պահուս, ամպի մը տակէն նայող լուսնին ցոլքով, նոճիի մը ստուերը կը կենայ քովս: Եւ ես տեսնելուս, դադրեցուցած երգս՝ կը ժպտիմ անձայն, դայն կարծելով սիրուհիս:

Կը վերսկսիմ երգս . . .

Լուսնակը կը չածի ամպէ ամպ, դէպի այգ: Կը ցնցուն տերեւները՝ արշալոյսի

սիւզն է որ կ'անցնի օստոստելով վարդա-
թուփերուն վրայէն: Իր բուրեան ձեռներով
կը փայփայէ մազերս, լուծ կը գոցեմ ա-
չերս շփոթելով դանոնք սիրուհիիս մատ-
ներուն հետ:

Ի Ր ԱՉԵՐԸ

Կը լիշեմ արեւամուտն այն կարմրա-
ծիր, նոճիները նրբերան, ու շուքերն ա-
նոնց շարժուող, ջուրին վրայ, երբ առա-
ջին անգամ հանդիպեցայ ձեզ՝ արեւակներ,
շուշաններու ածուի վր մէջ ինկած եւ ժը-
պիտով մ'ամօթղած լանձնեցիք գաղտնի-
քը սրտին:

Կը լիշեմ դարձեալ զիշերն այն լուս-
նազարդ եւ կ'երգեմ ցնծութեամբ, երբ

շրթներս դրի շրթունքին, շառագունած
դէմքին վրայ, կիսաբաց ու նուաղուն. ջեր-
մանոցի մէջ փթթած շահպրակներ, որ
ժպտելով մատնեցիք գոհունակութիւնն իր:

Բայց չեմ կրնար չիշշել ու կը խոռ-
վի երգս տեսնելով կրկին ձեզ, գեղեցիկ
աչեր եղնիկի, պաղած ու տոգոյն սեւեռ-
ուած վրաս, անշարժ:

Անկարող եմ երգել ու ըսել բոլոր ա-
նոնք որ կար այդ լուռ, խոշոր, խոշոր
բացուած աչերուն մէջ, մեկնած պահուն
իմ սիրուհիիս:

ԶԱՅՆԵՐ ԳԻՇԵՐԻՆ ՄԷՋ

Հարաւային քամին զաղջ ու տամուկ
շնչով լեցուցած է զիշերը: Եւ լճափի մօ-
տակալ թառուտներուն մէջէն կը խուփն
վանկեր սիրատարի խոստովանութիւննե-
րու, որոնց կը յաջորդէ՝ նման ա՛լ մինչեւ
բերանը լեցուող կուժի մը խխնջիւնին, ճի-
չեր զոր լիութեամբ ըմբռշխնուած հաճոյ-
քը կ'արձակէ:

Ես մինակ կը քայեմ և ինչպէս խու-

սափած երիտասարդութիւն մը, կը լսեմ նորէն այն սիրապերճ երգը զոր միասին երգեցինք կղզիին սա հեռաւոր գոհհն-
բուն վրայ:

Մեր համբոյրին մէջ աղբիւրացող լոյսը կար սիրավառ սրտերնուս:

Ձերար գրկող մեր անդամները ունէ-
ին իրարու խոնարհելով յաւիտենականու-
թիւնը սօսաւող սօսիներուն պատգամը, և
անոնց յաջորդող յոգնավաստակ նիրհի
պահուն կը տեսնէինք ընձիւղող յաւեր-
ժական սօսիի մը մշտադալար ծիւլ ու կը
հրճուէինք խնդազին:

Եւ ահա հիմայ լսելով բացագանչու-

թիւնները սա երիտասարդներուն որ ա-
ռանձնացած գիշերին մէջ, թաւուտներու
քօղին ետեւ, կը տուայտին, բարձրանա-
լու համար բարձունքը իրենց երիտասար-
դագեղ զգացումներուն, ես զոհունակ կը
ժպտիմ:

ԹՕՇՆԵԼԷՆ ՎԵՐՁ

Դու եկար նման բոլոր անոնց որ եկած ու թողած էին իրենց մատներուն ու բառերուն հետքերը սրտիս վրայ, բայց քուկդ հաճոյքով խմուղ օշինդը մըն էր:

Հիմայ նստած եմ կրկին սա իմ հին սօսիներուս շուրջ հովասուն ու կը նայիմ դարատափն ի վար՝ այն ճամբաներուն որ տարին քեզ ինձմէ հեռու:

Պէտք չէր որ զիմաւորէին զիրար

մեր ճամբաները, և կանգնելու չէինք վերաննիս դէմ առ դէմ, վրանիդ դրօշը սպիտակ էր, իսկ իմ մատներս ծաղիկ քաղելէն կարմրած են:

Սրտիս ածուններուն մէջ, նորածիլ թէ փթթած ինկած ծաղիկներու գորգ մը կայ:

Շունչիդ ջերմութենէն թօշնած ինկաւ հրաբաժակ նռնավարդ մըն ալ որ կարող էր արեւուն համբոյրներէն փոխուիլ նուռի ու պապակն յագեցնել ծարուածի մը:

Եւ իմ վրանս դրօշ չունէր, բայց քուկդ ալ պիտի չծածանի իր նախկին մաքրութեամբ, մատներուս թողած արատները կ'երեւին վրան:

ՅԻՇԱՏԱԿԱ ՔԵՋ ՀԱՄԱՐ

Կ'ուզեմ, որ սրտիդ անցեալին մէջ
փլածներուն, բոլոր անոնց, որ օր մը կան-
գուն էին ու ինկան՝ չիշատակս ալ երբ ունե-
նայ իր կիսաւեր, լուռ անդրին, ան, միայն
քեզ համար գէթ, ըլլայ բարի ու մաքուր
երազի մը պէս:

Ու խուզարկել երբ իջնես, և համ-
դիպիս դու նորէն օր մը անոր, չխորշիս:
Առնես ձեռքդ, նայիս սիրով, ու գուր-

գուրաս, քու քնքուշ հոգիովդ լուսակաթ:

Հպարտանաս ալ անով, եւ նորէն
սիրտդ, սիրով մը երթայ դնել անոր վը-
րայ համբոյր մը ջերմ:

Անարգուած ամենէն, չիշատակս երբ
աշխարհի մէջ, ու մարդերուն վսեմին
քովը ինչայ նսեմ, և երբ ամէնքն հայհո-
յն պատկերիս ու անունիս, դու գայն չի-
շես ժպտելով, կուրծքիդ սեղմես կաթողին,
հրճուիս, և չամչնաս դու անով նայելու
ալ արեւին:

Կ՝ ՈՒՋԵՄ

Աշունի օրերուն հետ թաց ու ան-
ժպիտ, քու պատկերդ ալ քովէս քայլ առ
քայլ կը խուսափի:

Մինչ ես, կ'ուզեմ պահել դեռ, ը-
սել չոյսերս բիւ եւ երգել երագներս լուսա-
ծիր:

Եւ յետոյ դեռ մեկնելէդ վերջը, կ'ու-
զեմ չիշես զիս որ սիրեցի ու կը սիրեմ
քեզ քնքուշ աղջիկ:

Մտածես որ ան ըրաւ բարիք եւ եր-
գերովն իր խանդակաթ մոռցնել ուզեց
մարդերն ու ամէն չարիք:

Ու իմ բառերովս գէթ ուրիշներուն
ըսես քանի մը բառ սիրալիր, երգես տա-
ղերէս մէկ երկու տողիկ եւ քրոջ մը պէս
զթառատ գուգուրաս գոնէ անունին աջ
չար տղուն ժպտածիր, որ քեզ սիրեց ու
երգեց սիրատարփիկ:

ՄԵՆԱԿԵԱՑԻ ՀԱՃՈՅՔ

Աշունի շուքը ցուրտ է,

Արեւուն տակ կ'երթամ նստիլ տաք-
նալու համար: Եւ ես միշտ երկու եմ, ես
ու սիրուհիս:

Բայց լաւ է որ սիրականս կ'ապրի
մէջս. արեւը նեղցաւ եւ մեզմէ ոչ մէկը
պիտի կարենար տաքնալ,

Նէ միշտ երիտասարդ է յետոյ, ու
գեղեցիկ Հին ժպտողը: Եւ ես համարձա-

կօրէն կրնամ երգել կրկին՝ գեղեցիկ է նէ
գեղեցիկ Իսկ գոհունակութիւնս սահման
չունի՝ առանց ընդմիջելու ուրախութեամբ
նէ կը յանձնուի ձեռներուս խաղին:

Վախն ալ չունիմ զրկուելու:

Հլութեամբ կ'ընկերանայ ինձ, երբ սը-
րինգիս երգով պարելու կ'երթամ լուսնակա-
զարդ զիշերին մէջ, և կամ վաղել զինար-
բած առուակն ի վար:

Եթէ հաճիմ՝ գերեզմանս իսկ պիտի
զարդարէ պատկերովը գեղեցիկ:

ՎԵՐՏԱՌՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԳԻՇԵՐԻՆ ՄԷՋ

Աշունը կը սուկէ ետեւէս ստահակի մը պէս, ծառերուն մէջէն՝ կը սարսռան տերեւները դեղնած ու կը գլորուին մեղմ շշունջներով:

Հողը թաց է ու մուճակներս արատաւորուած: Ի վուր, շրթներս ամրան բոցով կարծիր են դեռ եւ պիտի երթամ թափառիլ, երգել արեւուն տակ:

Ճամբուն վրայ նստած լուսնին տակ կը սրնգեմ, կիսապաղ մասներս տաքցնելով շունչովս, և երգս կը վազէ հովերուն հետ երկարող ճամբաներէն, հեռուները՝

Իրաւ քովս, դատարկ է տեղդ այս գիշեր և սիրտս թառէն ինկած թռչուն մը խատուտիկ:

Եւ վաղուան ցուրտ հովերէն, եթէ մարմինս ալ ինչոյ ամրան տաքէն ճաթած սրինդի մը նման, երգս պիտի պարէ ժրպտելով սիրաբանելով փոշիներուդ վրայ, և երգերովս ես միշտ պիտի մնամ չաղթական:

Ն Ա Խ Ա Ն Ձ

Կը քայեմ գլանիկիս Հաւատարիմ մտեր-
մութեանն Հետ առանձին, որոճալով մեղ-
րաթոյր աչերուդ Հմայքը, ու մտքիս ա-
ծուներուն մէջ կուգայ նաշխնաթեւ թի-
թեռնիկի նման թրթռալ երգը:

Քիշերն իջած է, եւ ցայգածաղիկներու
նման կը ծաղկին աստղերն երկնակամարին
վրայ:

Հեռու չէ արեւն ալ վարդամատն,

պիտի գայ ոռոգել քեզ, եւ աւելի ուշ
դառնայ գարնանային զեփիւռն ալ բոյրա-
կիր՝ ոստոստել թերթիկներուն վրայ երգիս՝
մինչ ես մոխիր դարձած պիտի ըլլամ ու
խառնուած ճամբաներու վրայ կոխկրտուող
փոշիներուն:

«Որքան սիրուն է ծաղիկն այս քըն-
քուշ», պիտի ըսեն Հանդիպողներն անոր,
առած շրթներուն գայն, գուրգուրալով
երգին, եւ Հաղիւ թէ լիշեն անունն այն
թփին, որ սիրով արբշիւ ծաղկեցուց:

Կը սիրեմ, ու կը նախանձիմ այս եր-
ջանկութեանդ:

Չմբան զով զիշերին մէջ, քնէած աչե-
րով կը քալեմ, սիրուհիս, առած շրթնե-
րուս վրայ անունդ, կը փայփայեմ քեզ, կը
համբուրեմ կաթողին, կը խրախճանամ գե-
ղովդ, եւ կ'երգեմ քեզ ժողոված ժամանակն,
ու ինքնակորոյս:

Վ Է Պ Ը

Ես գտայ զայն, հեղահայեաց ծաղի-
կի մը պէս, լճին ծոցը թառած կղզեակի
մը դալարիքներուն մէջ: Պլուխը վէս, դէմ-
քը ժպտով մը լուսաւոր, շրթները լուռ:

Հոս սա ափին վրայ հարուստ, հի-
մայ մէկը չունիմ ըսի մօտենալով:

Կ'ապրիմ, տա՛ հեռուի հիւղակը, ա-
րեւուն տակ լքուած բոլոր իմ յոյսերէս, և
զիշերին մէջ հրազներս ալ որ կուգան չոր
ու անբոյր, կարծես վրաս կը խնդան:

Եւ երգերս որ այս առտու լսեցիր, չու-
նին իրենց յարմար սրտեր: Բայց որպէս զի
ես մինակս ծարաւ՝ անմխիթար չչորնամ
կը սրնգեմ ես ինձ Համար:

«Եկուր, ըսաւ, քայենք ասիւ լճին
մենք միասին: Ես ալ յոգնած եղնիկ մըն
եմ, բայց իմ բերնէս երգ չի Հոսիւր, սիր-
տըս երգն իր մէջ կ'երգէ:

Դու դեռ կայտառ ու դիւրաշարժ մատ-
ներ ունին և բերան մը երգալի, կը սրնգես
ինձի Համար, ես կը պարեմ քեզի Համար:

Երգս երկար էր, իր պարը կարճ: Եւ
օր մըն ալ, երգին կէսին՝ մուծ ու լալ-

կան աշունին էր, թեւեր առաւ ու Հեռա-
ցաւ կարապի պէս, աղջիկն այն ժրպ-
տաղէմ:

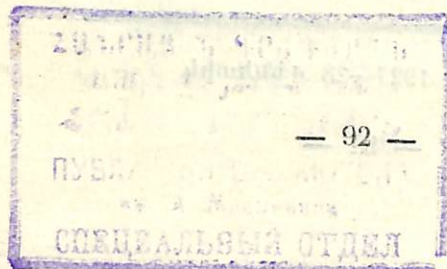
Երազ մըն է նէ ալ Հիմայ ինձի Հա-
մար և լուռ, խոնաւ Հիւղակիս մէջ յա-
ճախ կուգայ ու սրտին Հետ, կատուի պէս
կը խաղայ՝

Բայց կը սիրեմ, եւ ես գայն գիրկս ա-
ռած կը փայփայեմ:

Յ Ա Ն Կ

Կ Ա Պ ՈՒ Տ Ի Կ Ն Ե Ր

ԵՐԲ ՍՐՆԳԵՑԻ	7
ՆԱԽԵՐԳԱՆՔ	9
ԱՌԱՋԻՆ ԱԾՈՒ	13
ԵՐԿՐՈՐԴ ԱԾՈՒ	37
ԵՐՐՈՐԴ ԱԾՈՒ	67

1874

INDEX

1	...
2	...
3	...
4	...
5	...

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0337109

25270

ՀՐԱՏ. «ՀԱՅ ԵՒՐՆԵՒԻ»

Գինն է ֆր. 10

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

Գ. ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻ

Ծ Ա . Ղ Կ Ա Ս Տ Ա Ն

Գ. ՇԱՐԲ

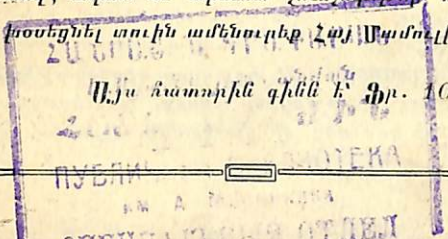
ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍԱԿԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՄԲ

Ծ Ա . Ղ Կ Ա Ս Տ Ա Ն Ի Գ . Շ Ա Ր Ք Ը

Կու գայ աւելնալ Ա. ԵՒ Բ. ՇԱՐՔԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ,
որոնց արձակ քերթուածները իրենց արուես-
տով, ազատ ու արեւոտ շունչով թեր ու դէմ
խօսեցնել տուին ամենուրեք Հայ Մամուլին մէջ:

Այս հատորին գինն է՝ Զր. 10

960

ԾԱՂԿԱՍՏԱՆ Ա. ՇԱՐՔ 1924

ԻՆՉ ԸՍԻՆ.

«ԾԱՂԿԱՍՏԱՆԻՑ մէջ թարմ և հոտաւէտ շունչ մը կայ, բնութեան և սիրոյ պաշտումն ունիք և զայն բառերով արտայայտելու նուրբ ու խուսափուկ եղանակ մը՝ սրտն երբեմնակի տկարութիւնն անզամ խանդաղատանք կը մերշնչէ ընթերցողին...»:

Գահերէ 4 Յունիս 1925 Վ. ԹԻՔԻՆԵԱՆ

* * *

«Գ. ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՑ, համակրելի երիտասարդ բանաստեղծներէն մէկն է, որ իր ԾԱՂԿԱՍՏԱՆԻՑ ըրումնամաւէտ էջերը կը բանայ մեր առջի, հնչեցնելով իր անոյշ երգերը: Միայն թէ կամ ծաղիկներուն բոյրէն և կամ երգերուն քաղցրութենէն աճքան զգլխած կը թուի որ իր խօսքերը երբևիմ անհասկընալի կը մնան մեզի պէս հասարակ մահկանացուներու...»:

«Աւետիս» 9/3/1925 Կ. Պուլս ՆԱՅԻ ՎԱՐՄԻԱՆ (Ճ. ՇԻՐԱԿԱՅԻ)

* * *

«ԾԱՂԿԱՍՏԱՆ ունի ուշագրաւ գեղեցկութիւններ՝ պայմանաւ որ չի նայինք անոնց, արուեստին այն ոգիով որ դեռ մեզ կը կաշկանդէ: Այսպէս, մենք

պիտի տեսնենք անոնց մէջ բանաստեղծ մը՝ երիտասարդ շունչով՝ պարզ ու հարազատ ոճով, Գունախիտ ու պերճ երեւակայութիւնով, զգացող ու ապրող բանաստեղծ մը. Ինքնատիպ՝ հովուերգական ըմպանութեամբ և իր, այս արծակ տողերուն ներդաշնակութիւնովը...»:

Ա. Տ. ԳԵՂՈՐԳԵԱՆ

«Սֆեր» 5/10/1925 Ադրբայջանիս

* * *

«Տարփաւառ տղայ մըն է՝ շատ նորերէն՝ Գ. ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՑ, որ իր հրայրքը կը մըրկի՝ սիրարբուքի մը ըլլուն տենչանքով կ'երգէ»:

«Ամենուն Տարեցոյցը 1926 ԹԵՂՈՒԻԿ

* * *

«ԾԱՂԿԱՍՏԱՆ ուր հրգերը ծաղիկներու փոխադրուած են, և այդ ծաղիկները հրաթերթ՝ համբոյրներով կաղապարուած են, իր երգերուն շեշտին մէջ կայ անոյշ մանկական անկեղծութիւն մը, իր զգացմունքը չի քօղարկեր, իր մէջ կը տրոփէ բանաստեղծ սրտի խանդոտ երակը...»:

«Նոր Փիւնիկ» 1/4/1926 Պէյրութ ԱՏՐՈՒՇԱՆ

* * *

Նախ՝ «Ճամանակ» Կ. - Պուլս Գ. ՆԵՄՅԷՆ
«Նայրենիք Ամազիր - Պոսթըն Գ. ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ և այլք:

ԾԱՂԿԱՍՏԱՆ Բ. ԾԱՐԲ 1926

«Հրճուալի յուզումով կարողացի այս նոր երգերդ, Անտիպ ու դիւթական պատկերներ կը յարուցանես, ամոնցմէ ժայթքեցնելով իրենց տրամադրած բոլոր յուզումը, երաժշտութիւն ու պատկեր իրարու կապուած են անքակտելիօրէն, մին միւսին թափանցած ըայց ընութիւննին անկորուստ, Կը ներմուծես հասարակ կեանքին մէջ այն նոր ձեւերը որոնք քու փափաքներդ կը կերպարանեն: Քու ամէն մէկ քերթուածդ հոգիի վիճակ մը կը ներկայացնէ: Մաքուր արուեստագէտ մը կայ մէջդ, զեղազանցօրէն երաժիշտ ու նկարիչ հոգի մը: Արուեստդ միայն կեանքը չէ և ոչ այ միայն ճշմարտութիւնը, զեղեցկազիտօրէն արտայայտուած կեանքն է...»

25/2/1927 Պարբ

Հ. ՆԱԶԱՐԵԱՆՅ

* * *

«Գ. ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻ սիրոյ քնարերգուն է, անկի ձիշղը ըսելով սիրահարութեան պատկերահանն է, Արուեստի նրբաճաշակ յատկութիւնը կը ծլի իր «ԾԱՂԿԱՍՏԱՆ» ին մէջ: Գիւտերով ինքնաստեղծ է, միտքը նկարագեղ, իր զրիչին ծաղիկները կարծես Աստղիկի տաճարին խունկը ծծեր են, Բանաստեղծը ամոնց բոյրովը կ'արբեմայ, կը մեղանչէ, միամիտ անտակ մը, և անտակութեանը մէջ միշտ ազնու-

ւական, Կ'երգէ սէրը ազատօրէն և միայն սէրը կ'երգէ...»:

Հ. Ս. ԵՐԵՄԵԱՆ

«Յառջ» 19/3/1927 Բարեկ

* * *

«ԾԱՂԿԱՍՏԱՆ զործ մըն է տեսակին մէջ եզակի, արուեստով, ոգիով և եղանակով նոր: Մերոյ զիրքն է ան, անոր մէջ կը խտանայ պաշտումը սիրոյ և ընտրեալի, Բանաստեղծը արուեստագէտ մըն է ինքնատիպ արուեստով մը: Կեանքը ձեւացնելու համար ունի իր իրերը և զանոնք տեսնելու, յարաբերուելու ու յարաբերելու որոշ, ինքնայատուկ, հաճելի եղանակ մը: Այդ իրերուն հետ խօսելու ու խօսեցնելու պարզ, մաքուր բառարան մը ու բառերը երանգաւորելու կերպ մը...»:

Ա. ՏԷՐ ԳԵՈՐԳԵԱՆ

«Ղուարձակ» 27/6 և 4/7/1927 Գահերէ

* * *

«ԾԱՂԿԱՍՏԱՆԻ հեղինակը երիտասարդ ու կորովի կերբով մը իր սէրերն ու ապրումները կ'երգէ, փափուկ հաղորդականութեամբ մը, և նոր պատկերներու ընմադրութեամբ...»:

«Շայ Կին» 1/4/1927 Կ. Պուլիս

* * *

«Գ. ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻ ունի արտայայտութեան նոր ու սիրուն ձեւեր, պայծառ մտածումներ, նկարէն բացարուծութիւններ, ազնուական հարազատ հովեր՝ որ քերթողի մը սիլուէթը մատնանիշ կ'ընեն...»:

«Հ. Կոչնակ» 30/4/1927 Նիւ Եօրթ Գ. ԱՆՍԳԵԱՆ

«Գ. ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻԻ արծակը իր առաջին երկու-
միմ մէջ իսկ մկատելի ու տպաւորող է: Իր ընթեր-
ցողը մտերմօրէն և հասկնալիօրէն նիւթին մօտեցը-
մելու եղանակ մը ունի. Գրքին ամէն մէկ էջին վրայ
սիրոյ խունկը առատօրէն կը մխայ. Գիրքը ինչպէս
որ է թոյլ կուտայ ինձ, հետեւութիւն մը համելու,
հոն տրուած արուեստին մասին, և այդ արուեստը
լեցուն է խոստումով, արժանի դասուելու վերջի
օրերու ու է մէկ առաջնակարգ հայ գրականութեան
կարգին, ինքնատիպ գիծերով, լեզուական և զգա-
յական հնչունութիւնով և վերջապէս ընդհանուր
ծեւով...»:

«Հայ Սեր» 8/2/1928 **Ֆելատէֆէա ԱՆԱՀԻՏ**

* * *

«Գ. ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՆ ունի հղկված ու կոկված լե-
զու, պատկերավոր վոճ, վառ- յերեւակայութիւն:
Նրա զեղարուեստական արտայայտութիւնները զը-
մահատելի զարգարանք կարող են լինել ամէն մի
գրվածքի համար. Բայց Գ. Գեղարքունին իր շնորհքը
չգործադրեր հասարակօգուտ աշխատութեան վրա,
ինչ օգուտ, երբ այդ զարգարանքները գործադրը-
վում են պորտաբոյծ և կյանքից յնրես առած
արըշիւ յերիտասարգների համար...»:

Հ. ՀՈՎԱԿԻՄՅԱՆ

«Պարետար Ար. Գրականութիւն» 11/11/1928 Թիֆլիզ

* * *

Նախ «Զահակեր» Պէյրուս, վ. ԳԵՈՐԳԵԱՆ

ՀԵՂԻՆԱԿԻՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

ԾԱՂԱՍՏԱՆ Ա. ՇԱՐԲ (ԱՐԶԱԿ ԲԵՐԹՈՒԱՆՆԵՐ) Տպ. 1924
— Ֆր. 5 —

ԾԱՂԱՍՏԱՆ Բ. ՇԱՐԲ (ԱՐԶԱԿ ԲԵՐԹՈՒԱՆՆԵՐ) Տպ. 1926
— Ֆր. 6 —

ԱՐԵՒՈՒՆ ՏԱԿ (ՆՈՐԱՎԹԱԿՆԵՐ) Տպ. 1927

ԹՕՇԵՆԵԼԷ ՎԵՐՁ (ՆՈՐԱՎԹ) Տպ. 1928

ԾԱՂԱՍՏԱՆ Գ. ՇԱՐԲ (ԱՐԶԱԿ ԲԵՐԹՈՒԱՆՆԵՐ) Տպ. 1929
— Ֆր. 10 —

ԳԻՄԵԼ

ՀԵՂԻՆԱԿԻՆ

K. Kegarcuni

C/O S. Lazzaro - Armeni

VENEZIA (Italia)

~~ԵԳԻՍՏՈՍ~~

~~Librairie V. Zartarian~~

~~Avenue Fuad I. er No. 13~~

~~LE CAIRE (Egypte)~~

116